

INCOTERMS 2000
INCOTERMS 2010 DEĐİŐİŐİKLİKLERİ
VE
TÜRK TİCARET HUKUKU'NDA INCOTERMS

Sedef Burçin KAZMA

İSTANBUL 2011

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR

Birinci Bölüm

ULUSLARARASI TİCARETTE TESLİM KLOZLARI (INCOTERMS)

I. Genel Olarak Incoterms

- A. Teslim Şekillerinin Belirlenmesi
- B. Tarihi
- C. Hukuki Niteliği
- D. Sözleşmede Kullanım Şekli

II. INCOTERMS 2000

A. Incoterms 2000'e Göre Teslim Klozu Türleri

1.E Grubu

2.F Grubu

- a. FCA (Free Carrier – Ana Taşıma Ödenmemiş Olarak Taşıyıcıya Teslim)....
- b. FAS (Free Alongside Ship – Gemi Doğrultusunda Teslim)
- c. FOB (Free on Board – Gemi Bordasında Teslim)

3. C Grubu

- a. CFR (Cost and Freight – Masraflar ve Navlun Ödenmemiş Olarak Teslim)
- b. CIF (Cost Insurance and Freight - Masraflar, Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim)
- c. CPT (Carriage Paid To – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş Olarak Teslim)
- d. CIP (Carriage and Insurance Paid To – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş Olarak Teslim)

4. D Grubu

- a. DAF (Delivered at Frontier – Sınırdaki Teslim)

- b. DES (Delivered Ex Ship – Gemide Teslim)
- c. DEQ (Delivered Ex Quay – Rıhtımda Teslim)
- d. DDU (Delivered Duty Unpaid – Gümrük Vergileri Ödenmeksizin Teslim)
- e. DDP (Delivered Duty Paid – Gümrük Vergileri Ödenmiş Olarak Teslim)

III. INCOTERMS 2010

- A. Teslim Klozu Türleri Ve Getirilen Değişiklikler
- B. Incoterms 2010 İle Getirilen Değişiklikler

İkinci Bölüm

TÜRK TİCARET KANUNU’DA YER ALAN TESLİM KLOZLARI

- I. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na göre FOB Satış
- II. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre CIF Satış
- III. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na göre FOB ve CIF Satış

KAYNAKÇA

Birinci Bölüm

ULUSLARARASI TİCARETTE TESLİM KLOZLARI (INCOTERMS)

I. Genel Olarak Incoterms

A) Teslim Şekillerinin Belirlenmesi

Uluslararası ticaretin büyük kısmı, milletlerarası nitelikli ticari satım sözleşmeleri ile gerçekleşmektedir. Bu tür satım sözleşmesi taraflarının çoğunlukla farklı ülkelerde bulunmaları ilerde bazı uyuşmazlık ve yorum farklılıklarına neden olmaktadır. Bunları önlemek amacıyla, Uluslararası Ticaret Odası (ICC), 1936 yılında *Incoterms* adı altında bir dizi terimin yorumunu içeren bir düzenleme yapmıştır¹. Uluslararası ticari terimler anlamına gelen, *Incoterms (International Commercial Terms)* uluslararası ticari satışlarda malların sevk ve teslim şekillerini ifade eden terimlerin yorumu için kullanılan kurallar dizisi olarak tanımlanmaktadır². Bu terimlerin amacı, güvenli ve hızlı bir uluslararası ticarete katkıda bulunmaktır.

B) Tarihi

Incoterms'in tarihi, 1860 yılında kurulan Uluslararası Hukuk Derneği'nin 1924 yılında CIF satışlarda hasarın geçişine ilişkin esasları belirlemesi ile başlar. Dernek tarafından hazırlanan bu kurallar 1928 yılında "CIF Sözleşmelere İlişkin Uluslararası Kurallar 1928" adı altında kabul edilmiştir³. Bu kuralların beklentileri karşılayamaması üzerine UTO, Uluslararası ticarete en çok kullanılan terimleri 1936 yılında, "*Incoterms 1936*" adı altında yayımlamıştır. Böylelikle Incoterms kavramı, ilk defa 1936 yılında ICC tarafından yapılan düzenleme ile uygulanmaya başlanmıştır. "Incoterms 1936", 1953 yılında yapılan Viyana Kongresi'nde güncellenmiş, diğer güncellemeler ise, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000 ve 2010 yıllarında ICC tarafından yayımlanmıştır⁴. En son güncelleme olan, Incoterms 2010 27.09.2010 tarihinde yayımlanmıştır.

C) Hukuki Niteliği

Incoterms, hukuki niteliği itibarıyla, ihtiyari kurallardır⁵. Ancak bu kurallar sözleşmenin taraflarınca sözleşmeye dahil edildiği zaman, sözleşmenin bir parçası haline gelmektedir⁶.

D) Sözleşmede Kullanım Şekli

Sözleşmenin tarafları, *Incoterms*'in uygulanması için sözleşmelerine mutlaka kullanmak istedikleri, *Inceoterms* kurallarının tarihini yazmalıdırlar. Örneğin taraflar,

¹ Erdem, E.H.: "Incoterms 2000", (Incoterms), İstanbul 2001, s.179.

² Erdem, E.H.: Sif Satışlar (SİF Satışlar), İstanbul 1999, s.14

³ Erdem, Incoterms, s.181-182.

⁴ Bektaş, S.: Uluslar arası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Ankara 2010, s.68

⁵ Şanlı C.: Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması, İstanbul 2005, s.40

⁶ Bektaş, s.69

Incoterms 2000 veya *Incoterms 2010* gibi hangi kuralları uygulamak istiyorlarsa sözleşmelerinde bunu belirtmelidirler.

Sözleşmenin tarafları, “*Incoterms 2000*” kurallarından örneğin FOB klozunun uygulanmasını istiyorlarsa, sözleşmelerinde “*FOB/MERSİN Incoterms 2000*” şeklinde bir ifadeye yer vermelilerdir⁷.

II. INCOTERMS 2000

A. Incoterms 2000’e Göre Teslim Klozu Türleri

Incoterms 2000, onüç teslim klozundan oluşmakta olup, klozlar E, F, C ve D grubu olmak üzere dört gruba bölünmüştür.

1. E Grubu

Bu grupta sadece EXW(Ex Works/Ex Warehouse - İşyerinde teslim) klozu yer almaktadır. Bu kloz satıcının en az yükümlülük altına girdiği klozdur. Satıcı genel olarak teslim etme yükümlülüğünü, belirlenen tarihte malı kendi işyerinde (imalathane, depo, fabrika) alıcının tasarrufuna bırakmakla yerine getirmektedir⁸. Alıcı bu noktadan itibaren varış yerine değin, malın taşınması ile ilgili tüm gider ve risklerin yükümlülüğünü taşır. Bu teslim şeklinde sözleşmede belirtilen satış bedeline yalnızca ambalajlanmış mal bedeli dahildir. Yani teslim tarihinden itibaren her türlü nakliye, yükleme, boşaltma ve sigorta masrafları alıcıya aittir⁹.

Bu kloz, alıcının veya onun görevlendirdiği taşımacının gümrük çıkış işlemlerini yerine getirebildiği hallerde kullanılmalıdır¹⁰.

2. F Grubu

F Grubu teslim şekillerinde, satıcı malları, alıcı tarafından tespit edilen taşıyıcıya teslim etmekle yükümlüdür. Bu gruptaki klozlar; FCA, FAS, FOB’ dur¹¹.

a. FCA (Free Carrier – Ana Taşıma Ödenmemiş Olarak Taşıyıcıya Teslim)

Satıcının teslim yükümlülüğü, malların ihraç gümrüğünden geçirilip alıcı tarafından belirlenen taşıyıcıya, belirlenen yer ya da noktada teslimi ile son bulur. Eğer alıcı tarafından kesin bir teslim yeri belirtilmemişse, satıcı taşıyanın malları teslim alacağı yer civarında bir yer belirleyebilir¹².

Bu kloz, her türlü taşımacılıkta multimodal (karma) taşıma şeklinde kullanılabilir¹³.

b. FAS (Free Alongside Ship – Gemi Doğrultusunda Teslim)

⁷ Bektaş, s.70.

⁸ Kayıhan Ş.-Eski M., Uluslararası Ekonomi Hukuku, Ankara 2010, s.172.

⁹ Bektaş, s.71.

¹⁰ Kayıhan -Eski, s.172.

¹¹ Bektaş, s.71.

¹² Incoterms’ün Türkçe metni için bkz. Çalış A.: İhracatta Teslim Şekilleri ve Nakliyat, Ankara 2007, s.58-84.

¹³ Kayıhan -Eski, s.173.

Bu kloz şeklinde satıcı teslim yükümlülüğünü, malın belirlenen yükleme limanında ve mallar geminin yanına (doğrultusuna), rıhtıma ya da mavnaya yerleştirilmesi ile yerine getirmektedir. Bu andan itibaren artık alıcının mallara ilişkin bütün masrafları, ziyai ve riskleri üstlendiğini ifade etmektedir. FAS terimi, ihraç için malların satıcı tarafından gümrüklenmesi gereğini doğurur. FAS sadece, deniz ve iç su taşımacılığında kullanılabilir¹⁴.

c. FOB (Free on Board – Gemi Bordasında Teslim)

Satıcının Yükümlülükleri

aa.Bu kloz şeklinde satıcı malları sözleşmede belirtilen tarihte ya da periyod içerisinde ve alıcı tarafından tayin edilen gemide ve liman teamüllerine uygun olarak teslim etmekle yükümlüdür.

bb.Satıcı malların sözleşmeye uygun olduğunu bir ticari fatura ya da eşdeğer bir elektronik mesajla da tevsik etmek zorundadır. Sözleşmede başkaca uygunluk kanıtları da kararlaştırılmışsa satıcı bu belgeleri de alıcıya sunmakla yükümlüdür.

cc.FOB terimi genellikle terimin ardından gelen bir liman ismiyle kullanılmaktadır. Örneğin “FOB Anvers” şeklinde bir kullanımsa satıcı malları Anvers Limanı’nda alıcı tarafından belirlenen gemiye teslim etmekle yükümlüdür.

dd.FOB teriminin esaslı noktası, teslimin malların gemi küpeştesini aşmasıyla gerçekleşmesidir. Yani satıcı malların gemiye yerleştirilmesi ile teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş olur, malları istifleme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Malların tesliminin gerçekleştirilmemesi sözleşmenin bir şartının ihlalini teşkil edeceğinden alıcı sözleşmeyi feshedebilecek ya da zararlarının tazminini talep edebilecektir.

ee.Eğer gemi küpeştesi pratikte bir şey ifade etmiyorsa, (örneğin roll-on/roll-off veya konteyner taşımacılığında olduğu gibi) FCA klozunun kullanılması daha doğru olacaktır¹⁵. Bu kloz, deniz ve iç su taşımacılığında kullanılabilir.

Incoterms’in kabul ettiği genel kurala göre, satıcı teslim yükümlülüğünü gerçekleştirdiği anda mallara ilişkin hasara katlanma yükümlülüğünden kurtulmaktadır.

ff.Hasara katlanma yükümlülüğünün geçiş noktası olarak gemi küpeştesinin kabul edilmesi günümüz modern liman makineleri ve tesislerinin faaliyet göstermesi durumu karşısında uygulamanın ihtiyaçlarına cevap verememektedir.

gg.Satıcı, mallar gemi küpeştesini aşıncaya kadar ortaya çıkacak her türlü masrafi karşılamak ve uygulandığı ölçüde gümrük formaliteleri için gerekli olan her türlü masrafları karşılamak ve vergileri ödemekle yükümlüdür.

hh. Satıcı malların teslim edilmiş olduğunu alıcıya uygun şekilde bildirmekle ve teslimin gerçekleştiğine dair olağan teslim kanıtını (genellikle konişmento) alıcıya sunmakla yükümlüdür¹⁶.

¹⁴ Erdem,Incoterms, s.238.

¹⁵ Şanlı/Ekşi, s.117.

Alıcının Yükümlülükleri

aa. Alıcının temel yükümlülüğü ise sözleşmede kararlaştırılan satım bedelini ödemektir.

bb. Ayrıca alıcı her türlü ithal iznini veya diğer resmi izni her türlü masrafı kendisine ait olmak üzere almak ve uygulandığı ölçüde, malların ithali ve başka ülkeden transit geçişi için gerekli olan tüm gümrük işlemlerini tamamlamakla yükümlüdür.

cc. Alıcı, malların belirtilen yükleme limanından taşınması için Grekli olan taşıma sözleşmesini masrafları kendisine ait olmak üzere yapmak zorundadır.

dd. Satıcı tarafından mallar teslim edildiğinde malları teslim almakla yükümlüdür. Alıcının bu yükümlülüğünü haksız olarak yerine getirmemesi halinde satım bedelini ödeme yükümlülüğü devam edip mallara ilişkin hasar yükümlülüğü alıcıya geçecektir.

ee. Mallar gemi küpeştesini aştığı andan itibaren hasara katlanma yükümlülüğü alıcıya geçmektedir. Bu nedenle istif sırasındaki hasarlardan alıcı sorumludur.

ff. Alıcı, kural olarak malların gemi küpeştesini aştığı andan itibaren mallara ilişkin bütün masrafları karşılamakla yükümlüdür.

gg. Alıcı, malların taşınması için belirlenen geminin adını, yükleme noktasını, talep edilen teslim tarihini yeteri kadar önceden satıcıya bildirmekle yükümlüdür.

3. C Grubu

C grubu, grup teslim şekillerinde satıcı, taşıma sözleşmesi yapmak zorunda olmasına rağmen, satıcı ne kayıp ne hasar rizikosunu, ne de yüklemeden sonra doğabilecek ek harcamaları üstlenmektedir. Bu grup teslim şekillerinde, satıcı taşıma işlemi için sözleşme yaptığı taşıyıcıya, teslim ile borcundan kurtulur. Taşıma masrafları ve taşımanın yapılması, söz konusu ise sigorta masrafları satıcı tarafından karşılanır¹⁷.

a. CFR (Cost and Freight – Masraflar ve Navlun Ödenmemiş Olarak Teslim)

Bu teslim şeklinde satıcı, belirlenen varış limanına malı gönderebilmek için gerekli tüm giderleri ve navlunu ödemek zorundadır. Ancak mal ile ilgili ziya ve hasar rizikoları ile giderlerde görülebilecek artış, yükleme limanında malların gemi küpeştesine geçmesi anından itibaren satıcıdan, alıcıya devredilmiş olacaktır. CFR terimi satıcının ihraç için mallarını gümrükten geçirmesi gerektiğini de belirtmektedir¹⁸. Bu klot deniz ve iç su taşımacılığında kullanılabilir¹⁹.

¹⁶ Kuyucu A.S., Incoterms, İstanbul 2011

¹⁷ Şanlı, Akitlerin Hazırlanması, s.33.

¹⁸ Bektaş, s.72.

¹⁹ Kayıhan -Eski , s.174.

b. CIF (Cost Insurance and Freight - Masraflar, Sigorta ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim)

Satıcının Yükümlülükleri

aa. Satıcı masrafları kendisine ait olmak üzere, sözleşmede belirtilen mallar için normalde kullanılan bir deniz gemisi ya da işsu gemisi ile olağan rota izlenmek suretiyle malların yükleme yerinden varma limanında vinç üzerinde teslimine kadar taşınması için gerekli olan ve olağan şartları içeren taşıma sözleşmesini yapmakla yükümlüdür.

bb. Satıcı, masrafları kendisine ait olmak üzere, malların yük sigortasını sözleşmede kararlaştırılan şekilde yaptırmakla ve sigorta primlerini ödemekle yükümlüdür²⁰.

Alıcının Yükümlülükleri

Satım bedelini ödemekle, malların ithali için gerekli tüm formaliteleri yerine getirmekle, usulüne uygun olarak teslim edilen malların teslimini kabul etmek ve varma yerinde malları taşıyıcıdan teslim almakla, mallar yükleme limanında gemi küpeştesini aştığı andan itibaren mallara ilişkin hasara katlanmakla, mallar teslim edildikleri andan itibaren mallara ilişkin tüm masrafları karşılamakla ve sigorta sözleşmesi için gerekli her türlü bilgiyi, satıcıya sağlamakla yükümlüdür²¹.

Alıcı bu kloz ile satıcının sigortada sadece minimum kuvertür temin etme yükümlülüğü bulunduğunu bilmelidir. Bu kloz satıcının ihraç için malları gümrükten geçirmesi gerektiğini belirtir.

Bu terim sadece deniz ve iç su taşımacılığında kullanılır. Eğer gemi küpeştesi pratikte bir şey ifade etmiyorsa CIP terimini kullanmak daha uygun olur²².

c. CPT (Carriage Paid To – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş Olarak Teslim)

Bu teslim şeklinde, satıcının malın kararlaştırılan varış yerine kadar taşınması için gerekli navlun bedeli ve masraflarını ödemesi gerekmektedir. Malın ziya ve hasarına ait rizikolarla birlikte taşıyıcıya teslimden itibaren doğabilecek ek masraflar, malların taşıyıcının nezaretine verilmesinden itibaren satıcıdan alıcıya geçer. Taşıyıcı bir taşıma sözleşmesinde demiryolu, karayolu, havayolu, iç su taşımacılığı ya da bunların birleşmesi sonucu ortaya çıkan herhangi bir taşımacılık işlemini üstlenen kimsedir²³. Bu kloz, her türlü taşımacılıkta ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir²⁴.

d. CIP (Carriage and Insurance Paid To – Taşıma ve Sigorta Bedeli Ödenmiş Olarak Teslim)

²⁰ Kuyucu A.S., s.130

²¹ Kuyucu A.S., s.136.

²² Bektaş, s.72-73.

²³ Bektaş, s.73.

²⁴ Kayıhan -Eski , s.175.

Bu klozda, satıcı CPT'deki yükümlülüklerine aynen sahiptir. Ancak ek olarak malların taşınması sırasında ziya veya hasar rizikosuna karşı kargo sigortası temin etmek durumundadır. Satıcı sigorta sözleşmesini yapar ve sigorta primini öder²⁵.

4. D Grubu

D grubu teslim şekilleri satıcı için en fazla yükümlülük getiren teslim şeklidir. Satıcı malların varış ülkesine kadar taşınması ile ilgili bütün masraf ve risklerden sorumludur. Varma klozları olarak da adlandırılan D grubu klozları, E grubunun karşı kutbunu oluşturmaktadır. D grubu klozlarda satıcı malların sınırda ya da ithal ülkesi içinde kararlaştırılan yere ulaşmasından sorumludur²⁶.

a. DAF (Delivered at Frontier – Sınırdaki Teslim)

Satıcının teslim yükümlülüğünün, malların ihraç için gümrükten geçirilip sınırda belirlenen yer ya da noktada ancak bitişik ülkenin gümrük sınırından önce emre hazır tutulmasıyla sona ermesini ifade eder. Sınır terimi, ihraç ülkesinin sınırı da dahil olmak üzere herhangi bir sınır için kullanılabilir. Dolayısıyla, terimin içinde söz konusu sınırın her zaman nokta ya da yer belirtilerek kesin şekilde tanımlanmış olması hayati önem taşımaktadır²⁷. Bu kloz her tür taşımacılıkta ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir²⁸.

b. DES (Delivered Ex Ship – Gemide Teslim)

Bu klozda satıcının teslim yükümlülüğü, malı belirlenen varış limanında, gemi küpeşesinde, ithal gümrüğünden geçirmeden alıcının emrine hazır tutulmasıyla sona erer. Satıcı, malların belirlenen varış limanına getirilmesi için gereken tüm giderler ve rizikoları üstlenir²⁹. Bu kloz deniz ve iç su taşımacılığında kullanılabilir³⁰.

c. DEQ (Delivered Ex Quay – Rıhtımda Teslim)

Satıcının malları, belirlenen varış limanındaki rıhtımda (iskelede), ithalat için gerekli gümrükleme işlemleri yerine getirilmemiş olarak alıcının tasarrufuna bırakarak teslim ettiğini ifade eder. Satıcı, malların belirlenen varış limanına taşınması ve rıhtıma boşaltılmasına ilişkin bütün hasar ve masrafları üstlenmelidir³¹. Bu kloz, deniz ve iç su taşımacılığında kullanılabilir³².

d. DDU (Delivered Duty Unpaid – Gümrük Vergileri Ödenmeksizin Teslim)

Satıcının teslim yükümlülüğü, malların ithal ülkesinde belirlenen yerde emre hazır tutulması ile sona erer. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması ve gümrük formalitelerinin yerine getirilmesi ile ilgili riziko ve giderleri üstlenmek durumundadır. Alıcı malların

²⁵ Bektaş, s.73.

²⁶ Şanlı, Akitlerin Hazırlanması, s.33.

²⁷ Bektaş, s.73.

²⁸ Kayıhan -Eski , s.177.

²⁹ Bektaş, s.74.

³⁰ Kayıhan -Eski , s.177.

³¹ Bektaş, s.74.

³² Kayıhan -Eski , s.178.

zamanında ithal için gümrükten çekilmemesinden kaynaklanan ek gider ve rizikoları üstlenmekle yükümlüdür³³. Bu kloz, her tür taşımacılıkta ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir³⁴.

e. DDP (Delivered Duty Paid – Gümrük Vergileri Ödenmiş Olarak Teslim)

Satıcı, malların ithal ülkesinde belirlenen yerde emre hazır tutulmasıyla yükümlüdür. Satıcı, malların o noktaya kadar taşınması, ithal gümrüğünden geçirilmesi için gerekli vergi, resim ve diğer harçlar dahil olmak üzere tüm riziko ve giderleri üstlenmek zorundadır. EXW terimi satıcı için ne kadar az yükümlülük ifade ediyorsa, DDP terimi de o kadar çok yükümlülük ifade etmektedir. Bu kloz, her tür taşımacılıkta ve multimodal taşıma şeklinde kullanılabilir³⁵.

III. INCOTERMS 2010

Uluslararası Ticaret Odası (ICC), sürekli değişen küresel ticaretin ihtiyaçları doğrultusunda Incoterms 2000 kurallarını gözden geçirerek revize etmiş ve Eylül 2010'da kabul edilen "INCOTERMS 2010" 01.01.2011 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

A. TESLİM KLOZU TÜRLERİ

1. Herhangi bir taşıma biçimine ilişkin kurallar

EXW - Ex Works (Fabrikada teslim)

FCA - Free Carrier (Taşıyıcıya masrafsız)

CPT - Carriage Paid To (Taşıma ödenmiş olarak)

B. CIP - Carriage And Insurance Paid To (Taşıma ve sigorta ödenmiş olarak)

DAT - Delivered At Terminal (Terminalde teslim)

DAP - Delivered At Place (Yerinde teslim)

DDP - Delivered Duty Paid (Gümrük vergisi ödenmiş olarak)

2. Deniz ve iç karasuları taşımacılığına ilişkin kurallar

FAS - Free Alongside Ship (Gemi doğrultusunda masrafsız)

FOB - Free on Board (Gemide masrafsız)

CFR - Cost and Freight (Mal bedeli ve navlun)

CIF - Cost, Insurance and Freight (Mal bedeli, sigorta ve navlun)

³³ Bektaş, s.74.

³⁴ Kayıhan -Eski , s.178.

³⁵ Kayıhan -Eski , s.179.

B. INCOTERMS 2010 İLE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER

INCOTERMS 2010'da Getirilen Önemli Değişiklikler Şöyledir;

1. Incoterms 2010'da getirilen önemli bir değişiklik, teslim şekillerinin sınıflandırılmasında görülmektedir. Incoterms 2000'de teslim şekilleri E,F,C ve D olarak iki başlık altında sınıflandırılmakta iken Incoterms 2010'da yeni bir sınıflandırma tarzı ortaya konulmuştur. Buna göre teslim şekilleri "Tüm taşıma biçimlerine ilişkin kurallar" ve "Deniz ve iç karasuları taşımacılığına ilişkin kurallar" olarak ikiye ayrılmaktadır.

2. Incoterms 2010 ile getirilen bir diğer değişiklik de bazı teslim şekillerinin kaldırılarak yerlerine yenilerinin getirilmesidir. İki yeni teslim şekli tanımlanırken, dört tanesi de yürürlükten kaldırılmış ve böylece daha önce toplam onüç olan teslim şekillerinin sayısı onbire indirilmiştir. Incoterms 2010'a göre; DAF, DES ve DDU teslim şekilleri yerine DAP terimi (Delivered at Place-Yerinde Teslim) ve DEQ teslim şekli yerine de DAT terimi (Delivered at Terminal-Terminalde Teslim) kullanılacaktır³⁶.

3. DAT (Delivered at Terminal - Terminalde Teslim): DEQ teriminin yerini alan bu teslim şekli, seçilen nakliye türüne bakılmaksızın, birden fazla taşıma türünden yararlanıldığı durumlarda kullanılabilir. "Terminalde Teslim" nakil vasıtasından boşaltılan eşya, alıcının belirlediği bir terminale, limana veya varış yerine getirildiğinde, satıcının eşyayı teslim etmesi anlamına gelir. DAT teslim şekli, satıcının eşyanın ihracatına ilişkin gümrük işlemlerini uygun olan yerde bitirmesini gerektirir, ancak satıcıya bu eşyanın ithalatı için gümrük vergilerini ödeme veya diğer ithalat işlemlerini takip etme yükümlülüğü getirmez³⁷.

4. DAP (Delivered at Place - Yerinde Teslim): DAF, DES ve DDU terimleri yerine getirilen bu teslim şeklinde satıcı, mallar belirlenen yere getirilinceye kadarki bütün maliyetlere (gümrük işlemleriyle ilgili olanlar hariç) ve risklere katlanacaktır. ICC, DAP teslim şeklinin rahatlıkla DES'in yerine kullanılabilirliğini ve temelde aynı olan terimleri (DAF, DES, DDU) yürürlükten kaldırarak, söz konusu kuralların daha fazla "kullanıcı dostu" hale geleceğini düşünmüştür³⁸.

5. Risk transferi açısından FOB, CFR ve CIF teslim şekilleri modernize edilmiştir. Incoterms 2000'de yer alan bu klotlarda, malların geminin küpeştesini geçmemiş olması kaydıyla, mallardaki tüm zarar ve ziyana satıcının yükümlülüğünde iken Incoterms 2010 ile risk transferi ancak malların gemide doğru bir biçimde yüklenmesinden sonra gerçekleşecektir.

6. Incoterms 2010 klotlarında, Sigorta konusu da yeniden yorumlanmıştır. CIF ve CIP teslim şekilleri satıcının malları sigortalamasını öngörmektedir. Malların nakliyesi esnasında alıcının karşılaşacağı zarar ve ziyana karşılık satıcının sigorta sözleşmesi yaptırması gerekmektedir. CIF ve CIP klotlarında alıcı, satıcının minimum kapsamlı bir sigorta

³⁶ www.siriusgumruk.com/INCOTERMS2011/pdf

³⁷ www.siriusgumruk.com/INCOTERMS2011/pdf

³⁸ www.siriusgumruk.com/INCOTERMS2011/pdf

yapmakla yükümlü olduğunun bilincinde olmalıdır. Bunun nedeni ise, belirli, özellikle dökme mallar için minimum kapsamın mümkün olabilmesidir. Müşteri daha geniş kapsamlı bir ya da kendi ekstra sigorta düzenlemelerini yerine getirmelidir.

7. Incoterms 2010 hem iç hem de dış ticareti kapsayacak şekilde düzenlenmiştir³⁹.

8. Incoterms 2010, alıcı ve satıcının temin etmekle yükümlü olduğu belgelerin tarafların anlaşması sonucunda elektronik kayıt olarak sağlanması yönünde yeni bir düzenleme getirmiştir. Böylelikle zaman kaybı daha da aza indirgenebilecektir⁴⁰.

9. Yapılan bu değişikliklerle teslim şekilleri INCOTERMS 2010'da aşağıdaki şekilde belirlenmiş bulunmaktadır:

İkinci Bölüm

TÜRK TİCARET KANUNU'DA YER ALAN TESLİM KLOZLARI

A. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre FOB satış

Uluslararası ticarete gemi güvertesinde teslim manasına gelen FOB (Free on Board) satışlar 6762 sayılı kanunun TTK.1138.maddesinde düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde de aynen ifade edildiği gibi maddenin hazırlanmasında ICC'nin uluslararası ticari teamül kuralları dikkate alınmış olup madde ICC tarafından hazırlanan 560 sayılı broşürdeki FOB satışlarla uyum içindedir⁴¹.

Bu satışlarda malları alıcıya gönderme borcu satıcıdadır ve gönderme masraflarına satıcı katlanacaktır. Konişmento masraflarıyla, navlun bedelini satıcı ödeyecektir(TTK.M.1138/III). FOB satışları diğer satışlardan ayıran en önemli özelliği mesafe satışı niteliğinde olmasıdır. Hasar riski bu tip satışlarda mallar geminin küpeştesini geçtiği anda alıcıya intikal eder (TTK m.1138/II). Bu niteliğiyle FOB satışlar, hasar riskinin sözleşmenin yapılması ile alıcıya geçişi düzenleyen BK m.183/I hükmüne istisna teşkil eder. Hasar riskinin alıcıya geçmesi için alıcının da kendisine ait yükümlülükleri yerine getirmesi gereklidir. Bu yükümlülüklerin başında alıcının gemiyi zamanında limanda hazır bulundurması, taşıma sözleşmesi yapması ve bu konuda satıcıyı bilgilendirmesi gerekmektedir. Bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi alacaklının temerrüde düştüğü manasına gelecektir ki, bu durumda hasar riski malların hazır edildiği andan itibaren alıcıya geçecektir⁴².

B. 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre CIF satış

TTK m. 1139'da düzenlenen bu satışlar "Bir malın muayyen bir yere taşınması için gemiye yükletilmesi şartıyla mal değerinden ve satıcı tarafından ödenecek sigorta ücretiyle navlundan ibaret maktu bir bedel karşılığında yapılan satışa "sif" satış denir" şeklinde tanımlanmıştır. Her ne kadar bu tanım uluslararası ticarete kullanılan CIF satışlara ana hatları

³⁹ Incoterms 2010'daki Temel Değişiklikler, www. ozturkozturk.av.tr

⁴⁰ Incoterms 2010'daki Temel Değişiklikler, www. ozturkozturk.av.tr

⁴¹ Acar H., Uluslararası Satışlarda Hasar Riskinin Geçiş, İstanbul 2009, Kazancı Yayınevi, s.58.

⁴² Acar, s.59.

itibariyle uygun olsa da çok genel ve kapalı bir tarif olduğu için uygulamada tereddütlere yol açmaktadır.

Kanunda geçtiği şekilde "SİF" satışlarda, taşıma sözleşmesi yapma, taşıma ücretini ödeme ve malların sigortalatılması masraflarına satıcının katlanması gerekir. Bu satışlarda da akdin ifa yeri yükleme limanıdır. Ancak malların mülkiyetinin alıcıya geçmesi için malları temsil eden konişmentonun alıcıya ciro ve teslim edilmesi gereklidir (TTK m.1140/IV). Bu satışlarda da hasar riski malların gemi küpeştesini geçtiği andan itibaren alıcıya geçer (TTK m.1143)⁴³.

C. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre FOB ve CIF Satış

6762 sayılı TTK.'nda FOB ve CIF teslim klozları açıkça yer almakta iken, Tasarıda, 6762 sayılı Kanunun 25. maddesini karşılayan maddede değişiklik yapılmış ve "Sif satış ve diğer deniz aşırı satışlar" hakkındaki hükümleri saklı tutan (5) numaralı bent maddeye alınmamıştır.

Tasarı, 6762 sayılı Kanunun aksine, CIF ve FOB başta olmak üzere deniz aşırı satışlara, söz konusu hükümlerin 1940'lı yıllarda geçerli olan Incoterms hükümlerinden alınmış olması ve Incoterms'lerin devamlı değişmesi gerekçesiyle yer vermemiştir. Kaldı ki, bu tür satışlarda tarafların çoğu kez Incoterms'e gönderme yapmakta veya ondan ayrılan özel düzenlemeler getirmekte oldukları da gerekçede yer almaktadır.

Kanımca da Tasarıda benimsenen ve kabul edilen bu görüş Uluslararası Ticaretin sürekli olarak gelişmesi ve değişmesi ve ICC tarafından bu değişikliklerin düzenli olarak incelenmesi ve teslim klozlarının değişimlere göre revize edilmesi ancak kanunların değişimleri aynı hızla takip edememesi ve kanun hükümlerinin sıklıkla revize edilememesi sebepleriyle yerindedir. Kaldı ki Incoterms ihtiyari kurallar olup taraflarca istendiği takdirde sözleşmelerde yer alabilmekte olup Türk Ticaret Kanunu içerisinde yer alması gerekli değildir.

⁴³ Acar, s.59-60.

KAYNAKÇA

- ACAR HAKAN : Uluslar arası Satışlarda Hasar Riskinin Geçişi, İstanbul 2009
- BEKTAŞ SEZERCAN : Uluslararası Ticarete Sözleşmelerin Hazırlanması, Ankara 2010
- ERDEM ERCÜMENT : Incoterms 2000, İstanbul 2001
- ERDEM ERCÜMENT : Sif Satışlar, İstanbul 1999
- KAYIHAN ŞABAN-ESKİ MEHMET : Uluslar arası Ekonomi Hukuku, Ankara 2010
- KUYUCU ASLIHAN SEVİNÇ : Incoterms , İstanbul 2011
- ŞANLI CEMAL :Uluslararası Ticari Akitlerin Hazırlanması İstanbul 2005

www.siriusgumruk.com/INCOTERMS2011/pdf

www.ozturkozturk.av.tr